30/05/2021

ΧΡΙΣΤΟΣ – ΣΑΜΑΡΕΙΤΙΔΑ: Ποιός τελικά διψούσε;

/ Συνεντεύξεις

Μέσα στην αναστάσιμη περίοδο η Εκκλησία έχει ορίσει να τιμά τη συνάντηση του Χριστού με τη Σαμαρείτιδα, ένα γεγονός το οποίο είναι καταγεγραμμένο στο Κατά Ιωάννην Ευαγγέλιο (δ’ 5 – 42). Για τη σημασία και τα θεολογικά νοήματα τα οποία πηγάζουν από το διάλογο του Χριστού με τη Σαμαρείτιδα μιλά σε συνέντευξή του στο ope.gr και τον Νικόλαο Ζαΐμη, ο κ. Βασίλειος Αναστ. Γκρίλλας, υποψήφιος διδάκτωρ Δογματικής Θεολογίας του Τμήματος Θεολογίας του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών.

Ο κ. Γκρίλλας αναφέρεται, μεταξύ άλλων, στα στοιχεία που ξεχωρίζουν μέσα στην περικοπή, στις διαχρονικές απαντήσεις που δίνει ο διάλογος αυτός στις κάθε

μορφής φυλετικές και κοινωνικές διακρίσεις, για το γεγονός πως δεν θα πρέπει να μας ξενίζει πως μια αμαρτωλή γυναίκα αναγνωρίζει τον Μεσσία, αλλά και για την ειλικρίνεια που διακρίνει την Σαμαρείτιδα.

«Στην όλη περικοπή γεννιέται εύλογα το ερώτημα. Εκεί στο φρέαρ του Ιακώβ ποιός τελικά είναι ο διψασμένος. Στην απάντηση αντικρίζουμε δύο. Ο Χριστός διψάει να σώσει το πλάσμα του, την Σαμαρείτιδα, τον άνθρωπο. Η Σαμαρείτιδα διψά για σωτηρία, για αλήθεια, για ζωή. Το κοινό σημείο στις δύο αυτές διψασμένες παρουσίες είναι η ζωή και στην φυσική της διάσταση, αλλά και στην αιωνιότητα», τονίζει.

ΔΙΑΒΑΣΤΕ ΟΛΟΚΛΗΡΗ ΤΗ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

1. **Γιατί η Εκκλησία επιλέγει, μέσα στην αναστάσιμη αυτή περίοδο, να τοποθετήσει τη συγκεκριμένη ευαγγελική περικοπή; Τι θέλει να μας διδάξει;**

Λογική η ερώτηση. Στην Εκκλησία τίποτε δεν είναι τυχαίο. Οι Πατέρες όρισαν με απόλυτη σοφία τα πάντα. Έτσι λοιπόν και η συγκεκριμένη ευαγγελική περικοπή, δεν ετέθη τυχαία την τέταρτη Κυριακή μετά την Ανάσταση. Τούτο, διότι εντός

της περικοπής ευαγγελίζεται η αιώνια ζωή, η οποία πηγάζει εκ της Αναστάσεως. Ο Χριστός δηλώνει στην Σαμαρείτιδα γυναίκα ότι: *«ὃς δι’ ἂνπίῃἐκτοῦὕδατοςοὗἐγὼδώσωαὐτῷ, οὐμὴδιψήσῃεἰςτὸναἰῶνα, ἀλλὰτὸὕδωρ ὃ δώσωαὐτῷ, γενήσεταιἐναὐτῷπηγὴὕδατοςἁλλομένουεἰςζωὴναἰώνιον»(Ιω, 4,14).* Εύκολα γίνεται αντιληπτό, ότι το κύριο περιεχόμενο της περικοπή -η κεντρική ιδέα θα λέγαμε- είναι η αιώνια ζωή την οποία ο Χριστός προσφέρει και την οποία η Σαμαρείτιδαζητά, παρόλο που αρχικά δεν έχει πλήρη επίγνωση των λόγων του Χριστού. Η απάντηση της γυναίκας *«Κύριε, δός μοι τοῦτοτὸὕδωρ, ἵναμὴδιψῶμηδὲἔρχωμαιἐνθάδεἀντλεῖν» (Ιω. 4,15),* δεν αποτελεί απλά μια αποδοχή των λόγων του Χριστού, αλλά μια δέηση κατανόησης των λόγων Του, γι΄ αυτό και ο Άγιος Μάξιμος ο Ομολογητής αναφέρει ότι το φρέαρ του Ιακώβ, συμβολίζει την πηγή της γνώσεως -της καταΧριστόν γνώσεως- που ζωοποιεί την ανθρώπινη φύση, όπως το νερό την όλη φύση.

Τί μας διδάσκει η περικοπή; Πολλά. Κυρίως όμως δύο πράγματα. Το πρώτον ότι ο Χριστός ελέγχει τις ζωές μας. Ασκεί έλεγχο στην ψυχή μας. Γι’ αυτό και ελέγχει τον όλο βίο της Σαμαρείτιδας σε σχέση με τις γαμικές της σχέσεις, που ήταν ήδη έξι και αποτελούσαν τον κύριο άξονα του βίου της. Άξονα αμαρτίας αναμφίβολα. Ωστόσο δεν κάνει κριτική. Σέβεται το πρόσωπο. Δεν αναλύει την αμαρτία του προσώπου. Την επισημαίνει, αλλά δεν την αναλύει. Τούτο είναι γνώρισμα πραγματικής αγάπης και όχι αγαπολογίας. Η αγάπη ελέγχει χωρίς να αμνηστεύει. Η αγαπολογία αμνηστεύει αδιάκριτα. Αυτός δηλ. που επιθυμεί σχέση με τον Χριστό πρέπει να γνωρίζει ότι εντός αυτής της αγαπητικής σχέσης ελέγχεται για τον βίο του. Το δεύτερο στοιχείο που διδάσκει η περικοπή, είναι πως αυτός που πραγματικά επιθυμεί την αγαπητική του σχέση με τον Χριστό, δεν διστάζει μπροστά στον έλεγχο που ασκείται από τον Χριστό στον βίο και στην ψυχή του. Στην σύνθεση αυτή, ο άνθρωπος αποκαλύπτει την γυμνότητα του, και ο Θεός αποκαλύπτει το έλεός Του. Το αποτέλεσμα είναι ο Χριστός να κερδίζει μια ψυχή και ο άνθρωπος να κερδίζει την αιώνια ζωή.

Στην όλη περικοπή γεννιέται εύλογα το ερώτημα. Εκεί στο φρέαρ του Ιακώβ ποιός τελικά είναι ο διψασμένος. Στην απάντηση αντικρίζουμε δύο. Ο Χριστός διψάει να σώσει το πλάσμα του, την Σαμαρείτιδα, τον άνθρωπο. Η Σαμαρείτιδα διψά για σωτηρία, για αλήθεια, για ζωή. Το κοινό σημείο στις δύο αυτές διψασμένες παρουσίες είναι η ζωή και στην φυσική της διάσταση, αλλά και στην αιωνιότητα. Η ζωή που δεν τέμνεται στο παρών και το μετά. Η ζωή ως συνέχεια χωρίς την στιγμιαία διακοπή του θανάτου. Η ζωή στην γη και στον ουρανό ως απόλυτη ενότητα χωρίς εκπτώσεις.

2. **Ωστόσο, από την αρχή υπάρχουν δύο στοιχεία που ξεχωρίζουν. Πρώτον, ότι ο Κύριος συνομιλεί με μια γυναίκα και δεύτερον, πως η γυναίκα αυτή είναι Σαμαρείτιδα.**

Ο Χριστός δεν διστάζει να συνομιλεί με γυναίκες. Ο πρώτος άνθρωπος που ο Χριστός συνδιαλέχθηκε μαζί του ήταν γυναίκα. Ήταν η Παναγία εντός της οποίας έλαβε σάρκα και αίμα. Ωστόσο σε αυτό τον διάλογο παράγεται έμπρακτα η υπέρβαση κάθε ετερότητας.

Η πρώτη διαφορά ανάμεσα σε άνδρα και γυναίκας μηδενίζεται. Η γυναίκα στην εποχή του Χριστού θεωρείται κατώτερο ον, υποταγμένο στην ανδρική εξουσία. Ο Ιουδαίος μακαρίζει σε κάθε πρωινή προσευχή του τον Θεό, που δεν τον έπλασε γυναίκα. Στο Ναό η γυναίκα εισέρχεται ως του προθαλάμου, ενώ στην Συναγωγή δεν έχει δυνατότητα συμμετοχής και ως εκ τούτου δεν διδάσκεται τις Γραφές, δεν μαθαίνει γράμματα. Στο σπίτι η γυναίκα είναι απομονωμένη και με καλυμμένο κεφάλι. Ο άνδρας μπορούσε, όποτε ήθελε, να την απολύσει με διαζύγιο, αλλά η ίδια δεν μπορούσε να αιτηθεί διαζυγίου. Και όμως ο Χριστός μέσα σε αυτό το πλαίσιο κάνει την υπέρβαση και μιλάει με την γυναίκα. Διδάσκει την γυναίκα και την μορφώνει. Την αγκαλιάζει και την καταξιώνει. Και το κυριότερο την κάνει αγγελιοφόρο της Αναστάσεως. Σε αυτή την οπτική η Σαμαρείτιδα για τον Χριστό δεν είναι γυναίκα. Είναι άνθρωπος κατ' εικόνα Θεού κτισθείς.

Η δεύτερη διαφορά Ιουδαίου και Σαμαρείτη, διαλύεται. Η εθνική, πολιτιστική, θρησκευτική και όποια άλλη ετερότητα δεν δεσμεύουν τον άνθρωπο στην σωτηρία. Και ο Χριστός ως Σωτήρ του κόσμου καλεί κάθε άνθρωπο ερχόμενον εις τον κόσμο σε αυτή την σωτηρία. Η Σαμαρείτιδα είναι Σαμαρείτιδα στα μάτια του κόσμου και στα μάτια τα δικά της. Γι' αυτό και λέγει προς τον Χριστό: *«πῶςσὺ Ἰουδαῖοςὢν παρ' ἐμοῦπιεῖναἰτεῖς, οὔσηςγυναικὸςΣαμαρείτιδος; οὐγὰρσυγχρῶνται ἸουδαῖοιΣαμαρείταις.» (Ιω. 4, 9).* Ωστόσο, στα μάτια του Χριστού είναι άνθρωπος κατ' εικόνα Θεού κτισθείς. Σε αυτό στέκεται και προσφέρει αυτό που αφορά την εικόνα του Θεού και τούτο είναι η σωτηρία και η αιώνια ζωή. Γι' αυτό και η απάντηση που δίνει στην απορία της Σαμαρείτιδος είναι ξεκάθαρη και απαλλαγμένη από εξωτερικά σχήματα διαφορών: *«εἰᾔδειςτὴνδωρεὰντοῦΘεοῦ, καὶτίςἐστιν ὁ λέγων σοι, δός μοι πιεῖν, σὺἂνᾔτησαςαὐτόν, καὶἔδωκενἂν σοι ὕδωρζῶν» (Ιω. 4,10).*

Είναι φανερό λοιπόν ότι σε αυτό το διάλογο κάθε φυλετική διαφορά και κάθε εθνική ετερότητα υπερβαίνονται όταν ο στόχος είναι η Βασιλεία του Θεού και η αιώνια ζωή.

3. **Πιστεύετε ότι ο διάλογος αυτός αποτελεί ένα διαχρονικό μήνυμα για το πως μπορούν να καμφθούν οι κοινωνικές και οι φυλετικές διαφορές;**

Αναμφίβολα ναι. ‘Όμως το πρόβλημα είναι αλλού. Στον διάλογο. Ο διάλογος του Χριστού με την Σαμαρείτιδα είναι επιτυχής, γιατί ο Χριστός προσφέρει λόγο και η Σαμαρείτιδα γίνεται δεκτική στον λόγο ακόμα και μέσα από τον αντίλογο. Στις μέρες μας οι διάλογοι των ανθρώπων στερούνται αυτές τις προεκτάσεις. Ο λόγος που πολλές φορές προσφέρεται δεν έχει μέσα του λογική. Και η δεκτικότητα στον προσφερόμενο λόγο δεν είναι εφικτή μόνο και μόνο για να υποστηριχτή ένας αντίλογος. Έτσι ο διάλογος των ανθρώπων καταλήγει να είναι δύο ατέρμονοι μονόλογοι χωρίς κανένα ουσιαστικό περιεχόμενο.

Ο Χριστός διαλέγεται με κίνητρα αγαθά. Η Σαμαρείτιδα διαλέγεται με κίνητρα μάθησης. Στην συνάντηση του λόγου των δύο αυτών προσώπων παράγεται διάλογος και αντίλογος και διατυπώνεται θέση και αντίθεση. Η έλλειψη όμως εγωκεντρικότητας, ψευδούς γνώσεως και άλογου λόγου, κάνει τον διάλογο ουσιαστικά παραγωγικό και εξαιρετικά ασφαλή στο όλο αποτέλεσμα.

Για να επιτύχει σήμερα κάθε διάλογος, ώστε να καμφθούν οι κοινωνικές και φυλετικές διαφορές,προαπαιτείται η ύπαρξη διάθεσης, ως αυτής που εντοπίζεται στον διάλογο του Χριστού με την Σαμαρείτιδα. Ο Χριστός δεν παρουσιάζεται ως αυτός που τα ξέρει όλα, αν και παντογνώστης. Αυτό θα έθεται την Σαμαρείτιδα σε περιφρούρηση και άρνηση. Παρουσιάζεται εύελπίς και ευγενής συνομιλητής. Και η Σαμαρείτιδα δεν παρουσιάζεται ως εγωκεντρικά περιφρουρημένη, αλλά ως φρουρούμενη από τις απόψεις της. Η συνάντηση ωστόσο του λόγου είναι ένας επιτυχής διάλογος που υπερβαίνει τις διακρίσεις διότι οι συνομιλητές υπερβαίνουν τον εαυτό τους. Ο Χριστός υπερβαίνει τον εαυτό του και συνομιλεί με την αμαρτία και η Σαμαρείτιδα υπερβαίνει τον εαυτό της και συνομιλεί με την αγιότητα.

4. **Ποιο θεωρείτε ότιείναι το σημείο εκείνο, μέσα στην περικοπή, που το καθιστά αυτό σαφές και του δίνει τη θεολογική διάσταση;**

Το ζωντανό νερό ή ακριβέστερα *«τὸὕδωρτὸζῶν».* Ζωντανό νερό είναι αυτό που κινείται, που τρέχει, που δεν λιμνάζει και άρα είναι πάντα κατάλληλο για χρήση. Το ύδωρ ζωοποιεί την κτίση. Είναι απαραίτητο για την ζωή. Γι' αυτό ο Χριστός προσλαμβάνει το ύδωρ ως τύπο και στοιχείο δια του οποίου δείχνει την αιώνια ζωή και γι' αυτό λέγει προς την Σαμαρείτιδα ότι: *«ὃς δι' ἂνπίῃἐκτοῦὕδατοςοὗἐγὼδώσωαὐτῷ, οὐμὴδιψήσῃεἰςτὸναἰῶνα, ἀλλὰτὸὕδωρ ὃ δώσωαὐτῷ, γενήσεταιἐναὐτῷπηγὴὕδατοςἁλλομένουεἰςζωὴναἰώνιον.» (Ιω. 4,14).*

Στο θεολογικό περιβάλλον της περικοπής το ύδωρ αποκτά δύο σημασίες. Από την μία προτυπώνει τις δωρεές του Αγίου πνεύματος, οι οποίες πέμπονται δια του Χριστού στην κτίση και στον άνθρωπο. Γι' αυτό και ο Ίδιος αναφέρει: « *εἰᾔδειςτὴνδωρεὰντοῦΘεοῦ, καὶτίςἐστιν ὁ λέγων σοι, δός μοι πιεῖν, σὺἂνᾔτησαςαὐτόν, καὶἔδωκενἂν σοι ὕδωρζῶν.» (Ιω. 4,10).* Ο αγ. Κύριλλος Αλεξανδρείας αναφέρει ότι το ζων ύδωρ είναι η ζωοποιός *«δόσις»* του Αγίου Πνεύματος, η οποία στολίζει την ανθρωπότητα με κάθε καλό και όμορφο εκβάλοντάς την από την ξηρασία και το άγονον κάθε κακού και άσχημου. Ο ερμηνευτής Θεοφύλακτος, αναφέρει ότι η χάρις του Αγίου Πνεύματος μοιάζει με το ζωντανό νερό που τρέχει διαρκώς, διότι κάνει την ψυχή του ανθρώπου αεικίνητη προς κάθε αγαθό χαρίζοντάς της διαρκώς πνευματικές εμπειρίες ανάβασης.

Από την άλλη το ύδωρ προτυπώνειτην εμπειρία της γνώσης της αλήθειας. Ο Χριστός ως Αλήθεια, πέμπει το Άγιο Πνεύμα κι ο άνθρωπος αποκτά γνώση Θεού δια της εμπειρίας. Μια γνώση μοναδική που υπάρχει μόνο στην βίωση του μυστηρίου της Εκκλησίας και που καταφέρνει να ξεδιψάσει τον άνθρωπο μοναδικά, στο όλο στάδιο της παρούσης ζωής με διασφάλιση της αιώνιας. Είναι το ύδωρ που ενδυναμώνει τον άνθρωπο στην πνευματική του πορεία, που τονώνει την ανθρώπινη ύπαρξη σε κάθε αγώνα και που τρέφει την εικόνα του Θεού ώστε να γίνει μέτοχη της αιωνιότητας. Σε αυτή την εμπειρία ο άνθρωπος ζωογονείται και αγιάζεται.

5. **Το γεγονός πως μια γυναίκα, πόσο δε αμαρτωλή, αναγνωρίζει τον Μεσσία και μάλιστα γίνεται και από τους κήρυκες αυτής της διαπίστωσης, γιατί δεν θα πρέπει να μας ξενίζει;**

Σαφώς και όχι. Ο Χριστός αναφέρει ότι *«οὐχρείανἔχουσινοἱἰσχύοντεςἰατροῦ, ἀλλ᾽ οἱκακῶςἔχοντες· οὐκἦλθονκαλέσαιδικαίους, ἀλλὰἁμαρτωλοὺςεἰςμετάνοιαν.» (Μρκ. 2,17).* Αντιλαμβανόμαστε λοιπόν, ότι ο Χριστός συνομιλώντας με την Σαμαρείτιδα δεν εξέρχεται από το σχέδιο της θείας Οικονομίας, αλλά αντίθετα το διακονεί. Βλέπει την ασθένεια της Σαμαρείτιδας, βλέπει την αμαρτίας της και της προσφέρει το κίνητρο της ιάσεως και της μετάνοιας. Και η Σαμαρείτιδα αποδέχεται αυτή την προσφορά και από ασθενής γίνεται υγιής και από αμαρτωλή μεταστρέφεται στην αγιότητα που έχει αναγνωρίσει στο πρόσωπο το οποίο έχει απέναντί της, αυτό του Κυρίου. Γι’ αυτό και προβαίνει σε μια ομολογία πίστης: *«Κύριε, θεωρῶὅτιπροφήτηςεἶσύ» (Ιω. 2,19)* και παράλληλα διερευνά την ομολογία της αυτήν παραγωγικά για να την επιβεβαιώσει απόλυτα: *«δεῦτεἴδετεἄνθρωπονὃςεἶπέ μοι πάνταὅσαἐποίησα· μήτιοὗτόςἐστιν ὁ Χριστός;» (Ιω. 2,29).* Έτσι η πίστη της «τρέχει» δηλ. ενεργείται και κινείται όπως το ζωντανό νερό.

Δεν πρέπει λοιπόν να μας ξενίζει ότι η Σαμαρείτιδα γίνεται κήρυκας του Μεσσία.

Για την ακρίβεια κηρύττει την εμπειρία της και η εμπειρία αυτή είναι αποκαλυπτική. Ο Χριστός αποκάλυψε την ζωή της και μετά αποκάλυψε σε αυτήν την ζωή Του. Κάθε άνθρωπος όμως που έχει αποθέσει την ζωή του στο Χριστό και έχει ως πρότυπο ζωής την ζωή του Χριστού, δικαιωματικά έχει την δυνατότητα να γίνεται κήρυκας του Μεσσία. Όλο το στερέωμα των αγίων της Εκκλησίας σε αυτή την οπτική υπάρχει και ζει εις τον αιώνα καταδεικνύοντας σε όλους μας με κάθε κηρυκτικό μέσο το πρόσωπο του Σωτήρος Χριστού.

6. **Είναι δυνατό μέσα στην Εκκλησία μια αμαρτωλή ύπαρξη να γίνει μια αγία παρουσία;**

Η Εκκλησία δεν κατασκευάζει αγίους. Κάθε άνθρωπος που πολιτογραφείται με το Βάπτισμά του στην βίβλο της ζωής και στην Εκκλησία του Χριστού είναι άγιος. Από την κολυμβήθρα ο άνθρωπος εξέρχεται άγιος, καθαρός, άμωμος χωρίς σπίλο και κηλίδα. Παράλληλα δια του Χρίσματος λαμβάνει όλες τις δωρεές του Αγίου Πνεύματος. Και έτσι ο άνθρωπος ενδεδυμένος Χριστό πορεύεται με ισχυρό όπλο τα τρία αξιώματα του Χριστού που φέρει καθώς και την δύναμη του αγίου Πνεύματος που εκ του Πατρός εκπορεύεται και ενεργοποιεί τα στοιχεία και τις δωρεές αυτών των τριών αξιωμάτων. Στην Εκκλησία και στην Βάπτιση πάντα ψάλλουμε: *«ὅσοιεἰςΧριστὸνἐβαπτίσθητε, Χριστὸνἐνεδύσασθε» (Γαλ.3,27),* για να δηλώσουμε αυτήν ακριβώς την χαρισματική αγιότητα που ενδύεται κάθε άνθρωπος μέλος της Εκκλησίας δηλ. του Σώματος του Χριστού.

Το ζητούμενο στον άνθρωπο και ο αγώνας του χριστιανού, είναι να συντηρήσει την ύπαρξή του σε αυτή την αγιότητα που του δίνει η Εκκλησία δια του βαπτίσματος. Σαφώς και ως άνθρωπος θα κάνει λάθη, θα αστοχήσει και ως τρεπτό ον θα αμαρτήσει. Τότε η Εκκλησία του προσφέρει το μυστήριο της Μετανοίας, ως άλλο βάπτισμα, για να αποβάλει την αμαρτία και να επανέλθει στην αγιότητα. Η συντήρηση λοιπόν στην αγιότητα δεν είναι ανέφικτη. Αρκεί η θέληση του ανθρώπου να παραμένει εναρμονισμένη στο θέλημα του Θεού. Στην οπτική αυτή κάθε αμαρτωλή ύπαρξη μπορεί να επανέλθει στην αγιότητα

7. **Ένα καίριο, επίσης, ζήτημα που παρατηρούμε μέσα σε αυτόν το διάλογο είναι η αληθινή λατρεία του Θεού. Τι καινούργιο δίνει ο Χριστός προσδιορίζοντας τη λατρεία με τη φράση ότι αυτή θα πρέπει να γίνεται «εν πνεύματι και αληθεία»;**

Η Σαμαρείτιδα φρονώντας ότι ο Χριστός είναι προφήτης, επιχειρεί να λύσει μια απορία της. Έτσι δηλώνει την απορία της προς τον Χριστό για το πού πρέπει να λατρεύεται ο Θεός: *«Κύριε, θεωρῶὅτιπροφήτηςεἶσύ. οἱπατέρεςἡμῶνἐντῷὄρειτούτῳπροσεκύνησαν· καὶὑμεῖςλέγετεὅτιἐν Ἰεροσολύμοιςἐστὶν ὁ τόποςὅπουδεῖπροσκυνεῖν.» (Ιω.4,19-20).* Ο Χριστός χωρίς περιστροφές δίνει μια απάντηση καταλυτική που καταλήγει στο ότι: *«πνεῦμα ὁ Θεός, καὶτοὺςπροσκυνοῦνταςαὐτὸνἐνπνεύματικαὶἀληθείᾳδεῖπροσκυνεῖν.» (Ιω. 4,24).*

Προσδιορίζοντας αρχικά την έννοια της λατρείας κατανοούμε ότι είναι κάθε ενέργεια του ανθρώπου που επιχειρεί να έλθει σε επαφή με το θείο. Η επαφή αυτή μπορεί να είναι είτε δοξολογική για την λαμπρότητα του Θεού, είτε ευχαριστήρια για τις δωρεές του Θεού, είτε ικετευτική για την υπέρβαση των ανθρωπίνων προβλημάτων. Ωστόσο πρέπει να ξεκαθαριστεί, ότι την λατρευτική ενέργεια του ανθρώπου προς τον Θεό ο ίδιος ο Θεός δεν την έχει καμία ανάγκη. Η ανάγκη της λατρείας είναι καθαρά του ανθρώπου, διότι μέσα αυτή ο άνθρωπος συνδέεται με τον Δημιουργό του και ζωοποιείται μετέχοντας στην ζωοποιό δύναμη του Θεού.

Με το *«ἐνπνεύματι»* ο Χριστός επιχειρεί να δώσει μια άλλη διάσταση στην λατρεία. Οι παραδεδομένες λατρευτικές πράξεις με θυσίες, ζώα και υλικά στοιχεία παύουν με την παρουσία του Χριστού. Η λατρεία πνευματικοποιείται. Τούτο σημαίνει ότι ακόμα και τα υλικά στοιχεία που χρησιμοποιούνται στην λατρεία αποκτούν πνευματική διάσταση και από αισθητά στοιχεία γίνονται υπεραισθητά. Το λιβάνι, για παράδειγμα, γίνεται θυμίαμα και συμβολίζει την προσευχή που ανέρχεται και την αντίδοση της χάριτος του Αγίου Πνεύματος που κατέρχεται. Στην αυτή λογική ενεργούνται τα πάντα μέσα στην Εκκλησία.

Ο Χριστός με αυτή την πνευματική διάσταση απαλλάσσει την λατρεία από τις ειδωλολατρικές δοσοληψίες προσφοράς υλικών στοιχείων στο θείο. Τα υλικά στοιχεία στην λατρεία είναι απαραίτητα όχι γιατί τα χρειάζεται ο Θεός, αλλά γιατί είναι ανάγκη του ανθρώπου να υπάρχουν. Η ανθρώπινη αδυναμία θέλει να αγγίξει, να δει, να μυρίσει, να γευτεί, να ακούσει, γιατί έτσι μπορεί να κατανοήσει καλύτερα. Γι’ αυτό και οι μεγάλοι ασκητές που υπερβαίνουν την ανθρώπινη ανάγκη

απαλλάσσονται από αυτή την υλική ανάγκη της προσκύνησης του Θεού και ενεργούν επί τα πλείστα εν πνεύματι. Όλοι εμείς έχουμε την ανάγκη της ύλης, αλλά πρέπει να γνωρίζουμε ότι επικουρεί το πνεύμα. Τούτο γιατί ο Θεός είναι Πνεύμα και δεν περιορίζεται στο στενό κλοιό της ύλης. Είναι άπειρος και αΐδιος, ασώματος, αόρατος, άφθορο, άφθαρτος.

Με το *«ἐνἀληθείᾳ»* ο Χριστός δηλώνει ότι η προσκύνηση του αληθινού Θεού πρέπει να ενεργείται από τον άνθρωπο ενσυνείδητα και με επίγνωση. Οι δύο αυτοί παράγοντες αποτρέπουν τον άνθρωπο από την λατρεία ψεύτικων θεών, υποκατάστατων του αληθινού Θεού και κατ' αυτόν τον τρόπο αποφεύγεται κάθε εκτροπή που επιζητά την προσκύνηση και την απόδοση θείας τιμής στο όποιο είδωλο υλικό ή μη.

Η λατρεία και η προσκύνηση του Θεού στην Εκκλησία απαιτεί απόλυτη επίγνωση καθόσον ο Θεός είναι λογικός. Γι' αυτό και η λατρεία εντός της Εκκλησίας είναι ενέργεια λογική. Η αλήθεια περί του Θεού, μέσ' από την λογική λατρεία διαφυλάσσεται, επειδή η προσκύνηση γίνεται ελεύθερα και συνειδητά και δεν αφήνει καμία υποψία μαγικής ενέργειας. Μέσα από αυτήν την λατρεία ο Θεός γίνεται γνωστός όχι μόνο νοησιαρχικά, αλλά και καρδιακά. Ο άνθρωπος αποκτά αληθινή εμπειρία του Θεού και κάθε λατρευτική πράξη δεν είναι απλά μια τελετή που αφορά τον άνθρωπο, αλλά μια αλήθεια βίου που συμπλέκει τον άνθρωπο στα θεία.

Αυτή σε γενικές γραμμές είναι η διάσταση των πραγμάτων. Με το πνεύμα και την αλήθεια η λατρεία και η προσκύνηση του Θεού, ενεργοποιείται στην ενδότερη φύση της ανθρώπινης ύπαρξης η οποία αποδεσμεύεται από το εμπόδιο του χωροχρόνου και δέχεται την αποκάλυψη του θείου. Μια λατρεία εξωτερική που δεν ενεργοποιεί το θυσιαστήριο της ανθρώπινης καρδιάς είναι μια στείρα λατρεία ακόμα κι αν τελείται στα πιο λαμπρά επίγεια θυσιαστήρια. Η λατρεία του Θεού που ενεργείται στην Εκκλησία και εισέρχεται στην καρδιά του ανθρώπου αποτελεί υπαγωγή της ανθρώπινης φύσης στο Θεό. Αυτή η υπαγωγή δίνει στον άνθρωπο πληρότητα, διότι αφυπνίζεικατά Θεόν την συνείδηση του, συντηρεί την αγιότητα του, πληρεί την διάνοια του, καθαίρει τον λογισμότου, ενδυναμώνει την προς τον Θεό και τον πλησίον αγάπη, και θέτει τον άνθρωπο αυτεξούσια στην εφαρμογή του θελήματος του Θεού, στην υπηρεσία της θείας βουλής, στην υποταγή του ανθρώπου στην όντως ελευθερία της Βασιλείας των Ουρανών και της αιώνιας ζωής.

8. **Αυτό που βλέπουμε να κυριαρχεί στο διάλογο, από τη πρώτη στιγμή, μάλιστα, είναι η ειλικρίνεια της Σαμαρείτιδος. Πιστεύετε ότι στην**

εποχή μας είναι κάτι που λείπει από τις ανθρώπινες σχέσεις;

Στην εποχή μας δεν λείπει η ειλικρίνεια από τις ανθρώπινες σχέσεις. Λείπουν οι ανθρώπινες σχέσεις. Η πραγματική ανθρώπινη σχέση έχει θεμέλιο την ειλικρίνεια, αλλιώς δεν είναι ανθρώπινη. Αυτό που πρέπει ο σύγχρονος άνθρωπος να αναζητήσει είναι η ίδια η ανθρώπινη σχέση. Εξ΄ ορισμού αυτή η σχέση είναι ειλικρινής από μόνη της. Είναι λάθος -ακόμα και από την σύνταξή του- να επιζητούμε τον προσδιορισμό «ειλικρινής» έχοντας χάσει το ουσιαστικό «σχέση». Όταν όμως η αναζήτηση αυτή είναι πραγματικά «ανθρώπινη» τότε βρίσκουμε ουσιαστική σχέση που από μόνη της ορίζεται ως ειλικρινής.

Το ειλικρινές ταυτίζεται πάντα με το αληθές στις ανθρώπινες σχέσεις. Γι’ αυτό ο διάλογος της Σαμαρείτιδας με τον Χριστό είναι ειλικρινής. Διότι η Σαμαρείτιδα αναγνωρίζει την Αλήθεια στο πρόσωπο του Χριστού και ο Χριστός αποκαλύπτει την αλήθεια της Σαμαρείτιδας προβάλλοντας την Αλήθεια της παρουσίας Του. Αυτή η σχεσεοδυναμική είναι ισχυρή. Το να δεις την αλήθεια του άλλου και να αναγνωρίσεις την αλήθεια του εαυτού σου, είναι διαδικασία που ο σύγχρονος άνθρωπος δεν θέλει να την ενεργήσει. Ο λόγος; Γνωρίζει ότι θα τρομάξει. Και θα τρομάξει γιατί οι αλήθειες που ακολουθεί είναι όμορφα ψεύδη, που απλά τον βολεύουν να ζει το ψέμα του. Μακάριοι όσοι υπερβαίνουν αυτές τις δεσμεύσεις. Αυτοί οι άνθρωποι, έχουν ανθρώπους δίπλα τους σε πραγματικές, αληθείς και ειλικρινείς σχέσεις.

9. **Άρα, βασική προϋπόθεση της σχέσης μας με τον Χριστό είναι και η ειλικρίνεια;**

Ναι. Αλλά θα το έθετα ακόμα πιο δυνητικά. Βασική προϋπόθεση για κάποιον που θέλει να έχει σχέση με τον Χριστό είναι ακόμα και η αποδοχή της αδυναμίας ότι δεν μπορεί να είναι ειλικρινής. Αυτό του δίνει το δικαίωμα να ζητήσει από τον Χριστό το έλεός Του ώστε να γίνει ειλικρινής για να προσεγγίσει περισσότερο την Αλήθεια του Κυρίου. Πες απλά στον Χριστό: *«Κύριε, θέλω να είμαι ειλικρινής μαζί σου και δεν μπορώ!»* ή *«Κύριε, είμαι δεμένος στο ψέμα και δεν έχω δυνατότητα να ζω μαζί σου με ειλικρίνεια.»* ή *«Κύριε, δίδαξέ με να γίνομαι πιο ειλικρινής μαζί σου για να δω την Αλήθεια!»* ή ακόμα *«Χριστέ μου, είμαι χοϊκός και δεν μπορώ να αγγίξω με ευκολία το λόγο σου, κάνε με λίγο πιο δυνατό για να μπορώ με ειλικρίνεια να βλέπω τα λάθη μου και ειλικρινά να μετανιώνω ώστε να έρχομαι πιο κοντά σε Σένα!»*

Ίσως αυτή οπτική είναι πιο ειλικρινής σε κάποιον που θέλει τον Χριστό στην ζωή του.Και κάτι περισσότερο: Μέγιστη ειλικρίνεια είναι να θες να γίνεις πιο ειλικρινής στην σχέση σου με τον Χριστό αναγνωρίζοντας στον εαυτό σου ότι είσαι ανειλικρινής απέναντί Του με τα λόγια και τα έργα σου. Αυτό μπορεί να σε σώσει διότι δηλώνει πρόθεση και ο Χριστός την πρόθεση την αγαθή την επαινεί όσο και το αγαθό αποτέλεσμα. Ειλικρινά...